

Säätiöt yleishyödyllisinä toimijoina – hallinnon ja talouden tulevaisuus

Säätiöaamupäivä

30.9.2025

Agenda

Aamiainen tarjolla

Tervetuloa

Mitä säätiöiltä oikein odotetaan
tulevaisuudessa?

Ajankohtaista säätiöiden verotuksesta

Lähipiiri ja lähipiiritoimet

Säätiöiden hallinnon,
toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen
erityiskysymykset

KHT Camilla Viherlaakso, Partner

Grant Thornton Oy

Liisa Suvikumpu, Toimitusjohtaja

Säätiöt ja rahastot ry

Vuokko Väisänen, Senior Tax Manager

Grant Thornton Oy

Oili Kela, Asianajaja

Asianajotoimisto Oili Kela Oy

KHT Camilla Viherlaakso &

HT Anu Björklund

Grant Thornton Oy

Tervetuloa Grant Thorntonille!

Mitä säätiöiltä oikein odotetaan tulevaisuudessa?

Grant Thorntonin säätiöaamupäivä 30.9.2025

Toimitusjohtaja, dos. Liisa Suvikumpu
@saatiotrahastot

Mitä?

**Yleisnäkymä säätiöihin
ja niiden
toimintakenttään**

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSEER OCH FONDER

**Huolellisuudesta
vaikuttavuutta ja
legitimiteettiä**

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSEER OCH FONDER

**Yhteiskunnan odotukset
säätiöille**

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSEER OCH FONDER

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

STIFTELSEER OCH FONDER

Yleisnäkymä säätiöihin ja niiden toimintakenttään

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

STIFTELSE R OCH FONDER

Säätiölukuja Suomesta

Rekisteröityjä säätiöitä
n. 2 700, joista n. 800 jakaa
apurahoja, loput toiminnallisia.

Vanhimmat edelleen toimivat
säätiöt ovat
1700-luvulta;
uusia tulee
n. 35 kpl / v

Omaisuus yhteensä: yli
20 mrd €

Mediaanikoko:
1,3 milj. €

Tuki yhteiseksi hyväksi
yli
0,5 mrd € vuodessa

Euroopassa yli
175 000 säätiötä,
joiden rahoitus
76 miljardia €/v.

Rahoitus 2024,
miljoonaa €

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

STIFTELSE R OCH FONDER

Mitä väliä säätiöillä?

Säätiöt ovat tyypillisesti **kansalaisten lahjoituksilla** tai testamentteilla perustamia, **yksityisiltä ihmisiltä kaikkien hyödyksi**. Ne ovat hyviä osallistamaan ihmisiä!

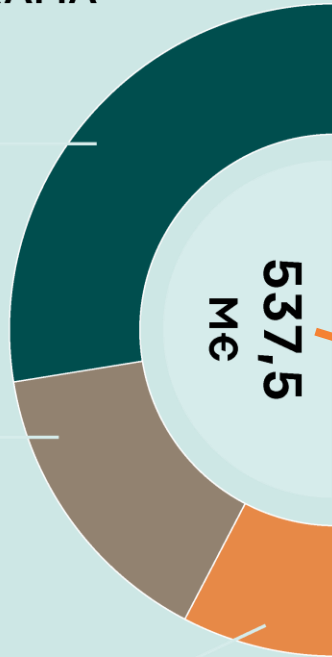
Mitä väliä säätiöillä?

SÄÄTIÖIDEN JAKAMA TUKI YHTEENSÄ

Tieteet
294,7 M€
54,8 %

Muut
158,2 M€
29,4 %

Taiteet
84,6 M€
15,7 %

Säätiöt ovat tyypillisesti **kansalaisten lahjoituksilla** tai testamentteilla perustamia, **yksityisiltä ihmisiltä kaikkien hyödyksi**. Ne ovat hyviä osallistamaan ihmisiä!

Yhä tärkeämpi osuus tieteen, taiteen ja kansalais-toiminnan rahoituksesta Suomessa tulee säätiöiltä: yhteensä yli **puoli miljardia euroa vuonna 2024**.

Mitä väliä säätiöillä?

Säätiöt ovat tyypillisesti **kansalaisten lahjoituksilla** tai testamentteilla perustamia, **yksityisiltä ihmisiltä kaikkien hyödyksi**. Ne ovat hyviä osallistamaan ihmisiä!

Yhä tärkeämpi osuus tieteen, taiteen ja kansalais-toiminnan rahoituksesta Suomessa tulee säätiöiltä: yhteensä yli **puoli miljardia euroa vuonna 2024**.

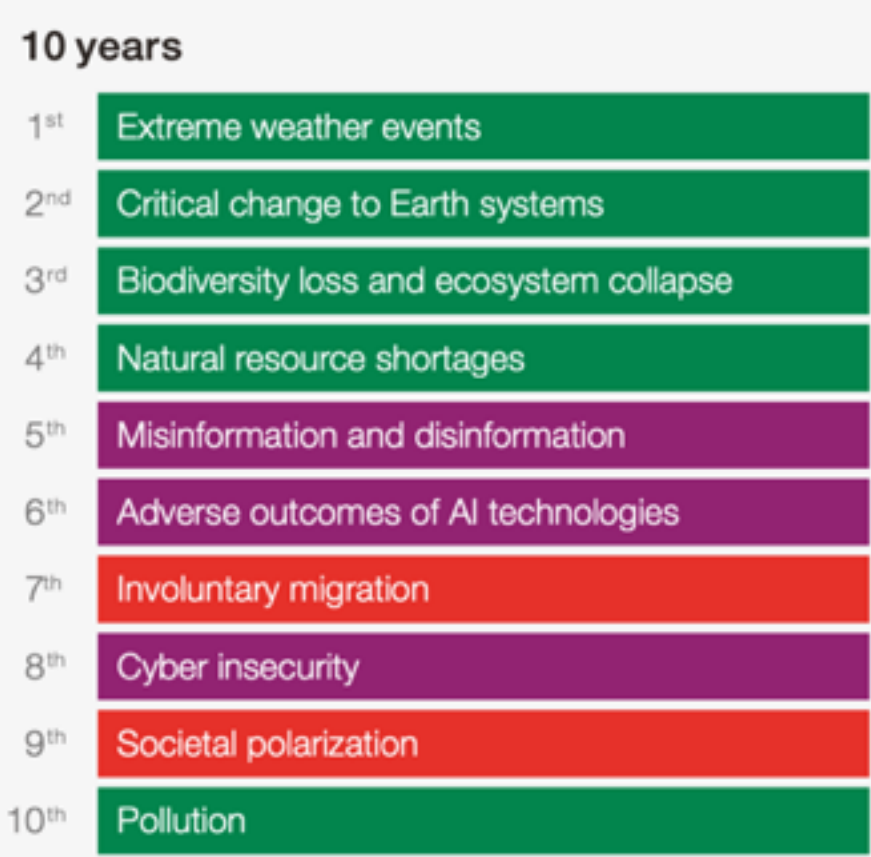
Monipuolisella rahoituksellaan ja muulla toiminnallaan säätiöt haluavat tukea **yhteiskuntaa, vahvaa demokratiaa sekä edistää kansalaisten hyvinvointia**.

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

STIFTELSE R OCH FONDER

Toimintaympäristö

Global risks ranked by severity over the short and long term
Please estimate the likely impact (severity) of the following risks over a 2-year and 10-year period.

Lähde: World Economic Forum, Global Risks Report 2024

Risk categories
Economic Environmental Geopolitical Societal Technological

Kysymys:

Miten oma säätiösi asettuu isoon kuvaan?

Huolellisuudesta vaikuttavuutta ja legitimiteettiä

Säätiölaki 487/2015

4 §

Johdon tehtävät

Säätiön johdon on huolellisesti toimien edistettävä säätiön tarkoituksen toteutumista ja säätiön etua.

Säätiön toiminnan ja
huolellisen hallinnon
tavoite on säätiön
tarkoituksen
toteuttaminen.

Huolellinen toiminta säätiossä

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSEK OCH FONDER

Tarkoitussidonnaisuus

Lain ja sääntöjen noudattaminen

Aktiivisuus

Tehokkuus

Riskienhallinta

Itsearviointi

Toimintaperiaatteet ja ohjeet

Suunnittelu, dokumentointi, seuranta

Säätiöiden tyypilliset kipupisteet

- Vanhojen mallien seuraaminen kyseenalaistamatta ja uudistumatta
- Liian vähän tietoa omasta alasta (vaikka päinvastaiset kuvitelmat)
- Hallituksen jäsenten epästrategisuus ja taaksepäin katsominen, ”näin on aina tehty”, ”koska silloin ja silloin päätettiin näin, niin...”
- Kommunikaation puute säätiön sisällä sekä säätiön ja sen yhteydessä toimivien instituutioiden välillä
- Ei riittävästi ymmärrystä/ kiinnostusta omasta vaikuttavuudesta
- Ihminen unohtuu, kun keskitytään niin paljon projekteihin
- Viestintää ei pidetä tärkeänä

Säätiön HYVÄ HALLINTO

 SÄÄTIÖIDEN JA RAHASTOJEN
DELEGATIONEN FÖR STIFTEL

Hyvä säätiötapa

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSE R OCH FONDER

Säätiön vastuullinen sijoittaminen

Yhteiskunnan odotukset säätiöille

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

STIFTELSE R OCH FONDER

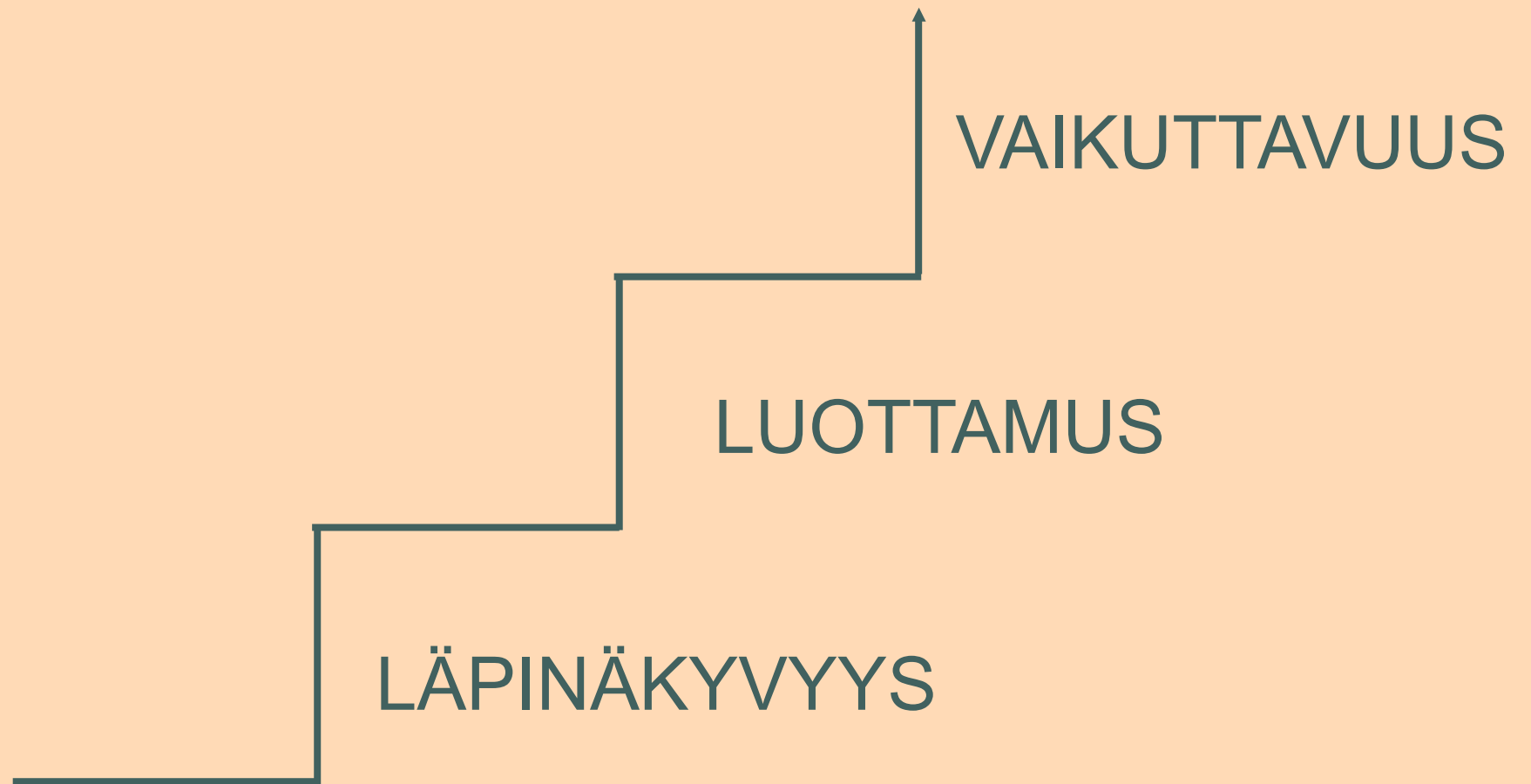
Miltä näyttää?

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT
STIFTELSER OCH FONDER

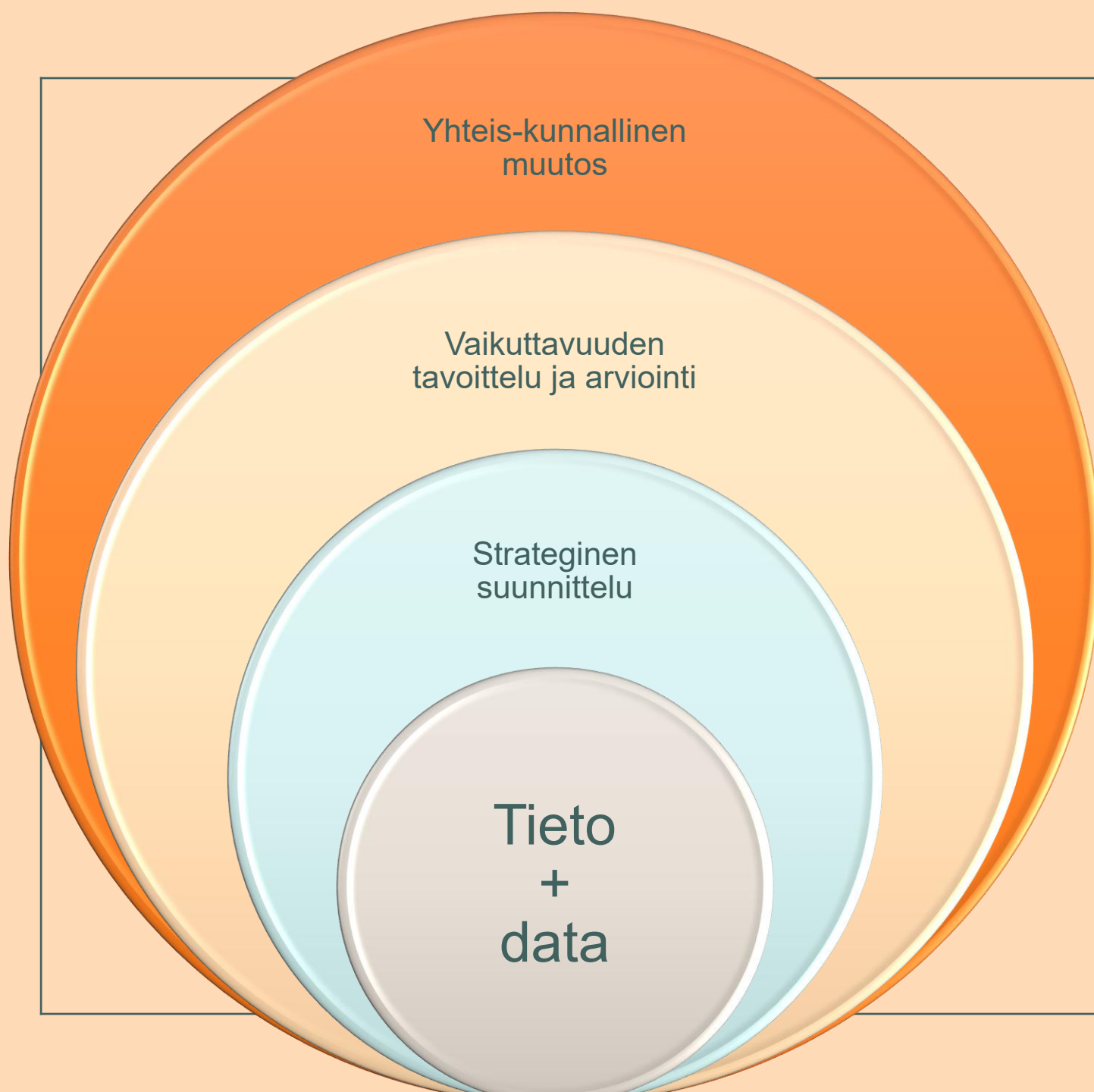
Helene Scherfbeck, Mustasuinen omakuva (1939).
Didrichsen Art Museum.

Säätiön vaikuttava toiminta

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

STIFTELSE OCH FONDER

Kysymys: milloin säätiön strategia on onnistunut?

**Jos ei tehdä oikeita
valintoja eli tueta
yhteisölle merkittäviä
asioita oikealla tavalla,
syntyy legitimaatio-
ongelma.**

Ajankohtaiset säätiöveroista ja -sääntelystä

- **KYLLÄ:** yleishyödyllisten yhteisöjen sijoitukset kotimaisiin ky-muotoisiin pääomasijoitusrahastoihin veroneutraaleiksi.

Valmisteilla oleva lakimuutos varmistaisi, että turhat verotekniset esteet pääomasijoitusten tekemiseksi poistetaan, jotta myös yleishyödylliset pääomat voidaan tehokkaasti hyödyntää Suomen kasvun ja hyvinvoinnin rakentamiseen.

Perustelut: <https://saatiotrahastot.fi/juttuarkisto/lisaa-paaomia-kotimaisille-kasvuyrityksille/>

- **KYLLÄ:** yksityishenkilöiden lahjoitusten verovähennysoikeuden laajentaminen.

Lahjoitussääntelyä on kehitettävä, jotta yhä useampi suomalainen voisi ohjata varojaan yhteiseksi hyväksi.

Nykyinen hallituksen esitys (6/2025) on askel oikeaan suuntaan, mutta jää vaikutuksiltaan vaatimattomaksi ilman korjauksia verovähennyksen rakenteeseen, saajatahojen määrittelyyn ja kannustinten tasoon. Suomessa toimisi myös Saksan mallin kaltainen järjestelmä, jossa luonnollinen henkilö voi vähentää lahjoituksia enintään 20 prosenttia vuotuisista tuloistaan. Jos määrä ylittyy, ylimenevä osa voidaan siirtää tuleville vuosille. Perustelut:

<https://saatiotrahastot.fi/juttuarkisto/lahjoitusten-verovahennysoikeus-laajenemassa-saatiot-ja-rahastot-ry-esittaa-lausunnossaan-tarkeita-parannuksia/>

- **Ei:** yleishyödyllisten säätiöiden veronkiristyksille.

Vero ei kohdistuisi säätiöille vaan niiden rahoituksen kohteille, erityisesti tutkijoille, taiteilijoille ja uusille innovaatioille.

Perustelut: <https://saatiotrahastot.fi/juttuarkisto/suomella-ei-ole-varaa-vieda-toimeentuloa-tutkijoilta-ja-taiteilijoilta/>

Säätiöissä mietittävä:

1. **Relevanssi:** säätiöiden on toimittava proaktiivisesti ja arvioitava todellisia muutostarpeita pysyäkseen relevantteina.
> Tiedolla johtaminen < datan hyödyntäminen.
2. **Arvojen kirkastaminen:** sanallistettava, mitä säätiön tarkoituspykälä tarkoittaa juuri nyt, meidän ajassamme. Jos ei olekaan relevanttia, toteutettava hallittu muutos.
3. **Vastuullisuus:** määriteltävä, *mitä* vastuullisuus oman säätiön kannalta merkitsee esim. henkilöstön, rahoitettavien kohteiden, sijoittamisen ja ympäristön kannalta.
4. **Yhteistyö:** tultava lihaksi ja vereksi, ei saa jäädä vain sanaksi kokouksissa ja toimintasuunnitelmissa.
> Monia erilaisia kumppaneita.

**Tulevaisuudesta
emme vielä tiedä,
mutta siihen voi
valmistautua.**

SÄÄTIÖT JA RAHASTOT

STIFTELSE R OCH FONDER

Säätiöt – ajankohtaista verotuksesta

Vuokko Väisänen

30.9.2025

Agenda

- 1 Säätiöt yleishyödyllisinä toimijoina
- 2 Yleishyödyllisen yhteisön verovelvollisuus -
Kiinteistötulo
- 3 Veronhuojennus

Yleistä

- Ei viimeaikaisia muutoksia lainsäädännössä tai oikeuskäytännössä
- Yleishyödyllisyysaseman arviointi – yleinen kiristynyt linja verottomuuden suhteen

1 Säätiöt yleishyödyllisinä toimijoina

Yleishyödyllisyys – yleiset kriteerit

- Säätiötä voidaan verotuksessa pitää yleishyödyllisenä yhteisönä, jolloin yhteisö saa tuottamansa yhteiskunnallisen hyödyn perusteella oikeuden tiettyihin verovapauksiin.
- Yleishyödyllisen yhteisön kriteereistä säädetään tuloverolaissa. Tuloverolain 22 §:n mukaan **yhteisö on yleishyödyllinen**, jos
 - se toimii yksinomaan ja välittömästi yleiseksi hyväksi aineellisessa, henkisessä, siveellisessä tai yhteiskunnallisessa mielessä
 - sen toiminta ei kohdistu vain rajoitettuihin henkilöpiireihin
 - se ei tuota toiminnallaan siihen osallisille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena taikka kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä
- Säätiön tulee täyttää **samanaikaisesti kaikki** laissa säädetyt **edellytykset** saavuttaakseen yleishyödyllisen yhteisön statuksen ja sen mahdollistamat verovapaudet.

Yleishyödyllisyyden arvioinnista

- Arvioitaessa, toimiiko yhteisö yleiseksi hyväksi, on kysyttävä, mitä intressejä yhteisö edistää.
- Yhteisöä ei voida pitää yleishyödyllisenä yhteisönä pelkästään säännöissä mainitun sinänsä yleishyödyllisen toiminta-ajatuksen perusteella.
- Yhteisön jäsenyyden sekä tosiasiallisen yleishyödyllisen toiminnan tulee olla lähtökohtaisesti kaikille avointa
 - Yleishyödyllisiä eivät ole yhteisöt, joiden toiminta kohdistuu esimerkiksi vain tietyn perheen, suvun tai keskisuuren yrityksen suljettuun piiriin
- Jos yhteisö yhtiöjärjestyksensä tai sääntöjensä mukaan voi jakaa osinkoa tai muutoin varojaan, yhteisö ei voi olla yleishyödyllinen, vaikka varoja ei käytännössä jaettaisikaan. Jotta yhteisöä voidaan pitää yleishyödyllisenä, sen purkautuessa varojen tulee mennä yleishyödylliseen tarkoitukseen.

Yleishyödyllisyyden arvioinnista

- Voitonjakokiello toiminnan osallisille
 - ei saa tuottaa toiminnallaan siihen osallisille taloudellista etua osinkona, voitto-osuutena tai kohtuullista suurempana palkkana tai muuna hyvityksenä. Säännös ei tarkoita voitontuottamiskieltoa vaan voitonjakokielloa toimintaan osallisille.
 - Osalliset tarkoittavat perustajaa, jäseniä, hallituksen jäseniä, toimitusjohtajaa, toiminnanjohtajaa, rahastonhoitajaa ja asiamiestä sekä heidän lähipiiriä.
 - Säätiön omistamia varoja tai tuottamia palveluita ei saa siirtyä sen toimintaan osalliselle käypää hintatasoa edullisemmin - käypänä korvauksena voidaan pitää hintaa, jota ulkopuolisen kanssa tehtävässä sopimuksessa käytettäisiin
 - Tavanomaiset ja kohtuulliset jäsenedut ja alennukset

Yleishyödyllisen säätiön harjoittama elinkeinotoiminta

- Käytännössä yleishyödyllisten yhteisöjen osalta muodostuu usein tulkintakysymyksiä rajanvedossa yhteisön yleishyödyllisen toiminnan ja elinkeinotoiminnan välillä. Rajanvedossa elinkeinotulon suuntaan ratkaistaan tuloerän veronalaisuus tai verovapaus, sillä yleishyödyllinen yhteisö maksaa veroa ainoastaan elinkeinotoiminnaksi katsotusta tulosta.
- Laajamittaisen ja itsenäisen elinkeinotoiminnan tai muun kuin yleishyödyllisen toiminnan harjoittaminen voi siten johtaa yleishyödyllisyysstatuksen menettämiseen. Vapaaehtoistyövoiman käyttö apuna elinkeinotoiminnassa ei myöskään ole yleishyödyllistä toimintaa.
- Jos yhteisön yleishyödyllinen toiminta on jäänyt vähäiseksi sellaisen elinkeinotoiminnan tai muun toiminnan johdosta, joka liittyy läheisesti yhteisön tarkoitusta toteuttavaan yleishyödylliseen toimintaan, voidaan yhteisöä kuitenkin tästä huolimatta pitää yleishyödyllisenä yhteisönä.
- Elinkeinotoiminnan tai muun kuin yleishyödyllisen toiminnan harjoittamisen vaikutusta yhteisön yleishyödyllisyyteen arvioidaan kuitenkin aina tapauskohtaisesti ja kokonaisharkintaan perustuen.

Esimerkki - Sijoitustoiminta

- Yleensä merkittäväkään sijoitustoimintaa ei veroteta yleishyödyllisen yhteisön elinkeinotoimintana.
 - Siitä huolimatta sijoitustoiminta voi vaarantaa yhteisön yleishyödyllisyysstatuksen, jos yhteisön varsinainen yleishyödyllinen toiminta jää toissijaiseksi tai on muutoin hyvin pientä.
 - Erityisesti spekulatiivinen sijoitustoiminta, lainarahoitus, suuri riski ja sijoitustuottojen rahastointi voi johtaa yleishyödyllisyysstatuksen menettämiseen
- Sijoitustuottojen jatkuva rahastointi voi johtaa yleishyödyllisyysstatuksen menettämiseen.
 - Tällainen tilanne voi esimerkiksi muodostua apurahasäätiön tilanteessa, jos säätiön tuottojen rahastointi ja apurahojen jakaminen eivät ole oikeassa suhteessa toisiinsa.

Esimerkki - Terveystenhoitotoiminta

- Yleishyödyllisen yhteisön itse harjoittama elinkeinotoimintana pidettävä toiminta voi kasvaa merkittäväksi yhteisön muuhun toimintaa nähden ja tämä voi vaarantaa koko yhteisön yleishyödyllisyysstatuksen.
 - Tällainen tilanne voi syntyä esimerkiksi sosiaalialalla, mikäli yhteisö tarjoaa muuhun yleishyödylliseen toimintaansa nähden laajassa mittakaavassa esimerkiksi elinkeinotulona pidettäviä terveydenhoitopalveluita.
 - Jos yhteisön tosiasiallinen toiminta muodostuu yksinomaan elinkeinotoimintana pidettävästä sosiaalialan palvelutoiminnasta, ei yhteisöä voida pitää yleishyödyllisenä yhteisönä
 - Terveystenhoitotoiminnan kasvaessa merkittäväksi voi koko yhteisön yleishyödyllisyys vaarantua yleishyödyllisen toiminnan sen jäädessä pieneksi osaksi yhteisön kokonaistoimintaa.
 - Tällöin voidaan harkita terveydenhoitotoiminnan yhtiöittämistä tai muita rakennejärjestelyitä yhteisön yleishyödyllisyyden säilyttämiseksi

Yleishyödyllisyyden arvioinnista - Yhteenveto

- Yhdistys tai säätiö ei voi olla yleishyödyllinen, jos se esimerkiksi:
 - Toimii yksityiseksi hyväksi tai edistää yksityisiä taloudellisia tarkoituksia.
 - Jäsenmäärä on pieni tai rajattu, eikä uusia jäseniä ole tarkoitus hankkia.
 - Käyttää varoja perustajan tai hänen läheistensä hyväksi.
- Yleishyödyllisen aseman tarkastelu on verovuosi-kohtaista ja edellytykset tulee täyttyä koko verovuoden ajan
- Arvioinnissa ratkaisee sekä säännöt että tosiasiallisen toiminta

2 Yleishyödyllisen säätiön verovelvollisuus - Kiinteistötulo

Säätiön verovelvollisuus - Kiinteistötulo

- Yleishyödyllisen yhteisön henkilökohtaiset tulot ovat sille verovapaata tuloa lukuun ottamatta kiinteistön tuottamaa tuloa.
- Yleishyödyllinen säätiö maksaa tuloveroa saamastaan elinkeinotulosta sekä kiinteistötulosta kunnalle siltä osin kun kiinteistöä käytetään muuhun kuin yleishyödylliseen tai yleiseen tarkoitukseen.
- Jos säätiö ei ole yleishyödyllinen, sitä verotetaan elinkeinoverolain mukaisesti.
- Kiinteistön käyttö ja siitä saatu tulo voidaan jakaa kolmeen osaan:
 - yleinen tai yleishyödyllinen käyttö > *verovapaata kiinteistötuloa*
 - muu kuin yleinen tai yleishyödyllinen käyttö > *veronalaista kiinteistötuloa*
 - kiinteistö on oman elinkeinotoiminnan käytössä > *elinkeinotoiminnan tuloa*

Kiinteistön määritelmä

- Kiinteistöllä tarkoitetaan tuloverotuksessa
 - itse omistettua maapohjaa ja sillä olevia rakennuksia
 - siirtokelpoisella vuokrasopimuksella vuokrattua hallittua maapohjaa ja sillä olevia itse omistettuja tai itselle vuokrattuja rakennuksia
 - omistettua tai siirtokelpoisen vuokrasopimuksen perusteella hallittua maapohjaa
 - Siirtokelvottoman vuokrasopimuksen edelleenvuokrauksesta saatu tulo ei ole kiinteistön tuottamaa tuloa vaan yhteisön verovapaata tuloa.

Kiinteistön yleinen tai yleishyödyllinen käyttö

- Yleistä käyttöä
 - Yhteiskunnan tarpeita palveleva käyttö esimerkiksi kouluna, kirkkona, kirjastona, valtion virastona tai sairaalana.
 - Kiinteistö on vuokrattu yleiseen käyttöön ainoastaan silloin, kun vuokralaisena on julkinen taho (esimerkiksi valtio tai kunta).
- Yleishyödyllistä käyttöä on
 - yhteisön oman yleishyödyllisen toiminnan harjoittaminen kiinteistöllä (esimerkiksi kokoukset, lasten ja nuorten kerhotoiminta)
 - kiinteistön vuokraaminen yleishyödylliseen käyttöön (esimerkiksi valtakunnallisen keskusjärjestön omistama ja yleishyödylliselle jäsenyhdistykselleen tämän toimitiloiksi vuokraama kiinteistö).

Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistötulo

- Kiinteistön käyttö joudutaan muun muassa kulujen kohdistamiseksi *jakamaan yleishyödylliseen ja muuhun käyttöön*, jos kiinteistöä käytetään useampaan tarkoitukseen (esimerkiksi yhteisö vuokraa osaa rakennuksesta ulkopuoliselle ja osaa se käyttää itse).
- Jos yleishyödyllisen yhteisön omistama kiinteistö on vuokrattuna ulkopuoliselle, yleisen tai yleishyödyllisen käytön ja muun käytön arviointi suoritetaan *vuokralaisen kiinteistön käytön* perusteella.
- Yleishyödyllisen yhteisön kiinteistötuloa ovat esimerkiksi vuokratulo
 - myös esim viljelytulo, maatalouden tuottama tulo ja metsätalouden pääomatulo eli puunmyyntitulo
- Henkilökohtaisen tulolähteen verovapaita tuloja ovat muun muassa osakehuoneistosta saatu vuokratulo ja kiinteistön luovutusvoitto.
- On tärkeää huomata, että jos nämä tulot liittyvät elinkeinotoimintaan, ne ovat elinkeinotoiminnan tulolähteen tuloa ja siten veronalaisia. (yli 50% elinkeinotoiminnan käytössä välittömästi tai välillisesti)

3 Veronhuojennus

Verovelvollisuus - yleistä

- Yleishyödyllinen säätiö maksaa tuloveroa elinkeinotulosta sekä tietyltä osin kiinteistötulosta. Yleishyödyllinen yhteisö voi saada näistä veroista vapautuksen osittain tai kokonaan. Tätä vapautusta eli huojennusta pitää hakea erikseen.
- Huojennus ei koske arvonnlisäveroa eikä kiinteistöveroa.
- Huojennuspäätöksellä ei ratkaista yhteisön yleishyödyllisyyttä tai tulon veronalaisuutta, vaan ne ratkaistaan tuloverotuksen toimittamisen yhteydessä.
- Hakemuksen määräaika 4kk tilikauden päättymisen jälkeen, enintään 5 vuotta kerrallaan

Verohuojennus – edellytykset 1/2

- Veronhuojennuksen voi saada yleishyödyllinen yhteisö, jonka toiminta on *yhteiskunnallisesti merkittävää*
 - Yhteiskunnallisesti merkittävänä toimintana on pidetty esimerkiksi urheiluseurojen kuntoliikunta- ja junioritoimintaa, opiskelijoiden edunvalvontaa sekä ammattiosastojen toimintaa. Yhteisön ei voida katsoa harjoittavan yhteiskunnallisesti merkittävää toimintaa, jos yhteisön toiminta on pääasiallisesti elinkeinotoimintaa
- Toiminnan pitää kattaa koko maa tai sen pitää olla muuten laajaa ja vakiintunutta. Yksittäisen paikallisyhdistyksen ei kuitenkaan välttämättä tarvitse toimia valtakunnallisesti, jos se kuuluu valtakunnalliseen järjestöön.
- Yhdistyksen tai säätiön on käytettävä sen tuloja ja varoja pääasiassa yleishyödylliseen toimintaan

Verohuojennus – edellytykset 2/2

- **Elinkeinotulon** huojennuksen edellytyksenä on, että toiminta *ei aiheuta kilpailuhaittaa* eli vaikeuta muiden vastaavaa elinkeinotoimintaa harjoittavien toimintaa. Kilpailuhaittaa voi tulla esimerkiksi siitä, jos yhteisö toimii samoilla markkinoilla muiden elinkeinonharjoittajien kanssa. Huojennuksesta *ei* myöskään saa olla yhteisölle etua kilpailutuksessa.
- **Kiinteistötulon** huojennukseen vaaditaan, että kiinteistöstä *yli puolet on yleisessä tai yleishyödyllisessä* käytössä. Käytön osuus arvioidaan yleensä pinta-alan tai ajankäytön perusteella. Kiinteistö on yleisessä käytössä, jos se on esimerkiksi kouluna, kirjastona, valtion virastona tai sairaalana. Yleishyödyllistä käyttöä on yleishyödyllisen säätiön oma käyttö ja se, että säätiö vuokraa kiinteistön yleishyödylliseen käyttöön toiselle yleishyödylliselle yhdistykselle tai säätiölle.

Kiitos!

Kysymyksiä?

LÄHIPIIRI, LÄHIPIIRI, LÄHIPIIRI

30.9.2025

Asianajaja Oili Kela

SE SÄÄTIÖLAIN MUKAINEN LÄHIPIIRI

1. Säätiön perustaja ja säätiössä määräysvaltaa käyttävä ihminen, yhteisö ja säätiö sekä näiden tai säätiön tytäryhteisö ja -säätiö
2. Säätiön ja 1 kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsen ja varajäsen, toimitusjohtaja ja tämän sijainen, vastuunalainen yhtiömies ja tilintarkastaja
3. Säätiön asiamies ja muu henkilö, joka osallistuu säätiön johtamiseen
4. 1-3 kohdassa tarkoitetun ihmisen perheenjäsen
5. 1-3 kohdassa tarkoitetun ihmisen muu lähisukulainen (ei raportoitava)
6. 1-5 kohdassa tarkoitetun ihmisen tai yhdessä toimivien ihmisten määräysvallassa oleva yhteisö ja säätiö

SL 1:8 LÄHIPIIRI

- **Perheenjäsenellä** tarkoitetaan aviopuolisoa ja avopuolisoa, omaa ja puolison lasta ja tämän puolisoa ja jälkeläistä sekä omaa ja puolison vanhempaa, isovanhempaa ja tämän vanhempaa
- **Muulla lähisukulaisella** tarkoitetaan 1 luvun 8 §:n 1 momentin 1–3 kohdassa ja perheenjäsentä koskevassa kohdassa tarkoitetun ihmisen sisarusta ja sisar- ja velipuolta ja tämän aviopuolisoa ja avopuolisoa sekä näiden lasta ja lapsen jälkeläistä, vanhempaa ja isovanhempaa
- **Tytäryhteisöllä ja -säätioällä** tarkoitetaan kirjanpitolain (1336/1997) 1 luvun 6 §:ssä tarkoitettua tytäryritystä ja määräysvallalla tarkoitetaan mainitun luvun 5 §:ää vastaavaa määräysvaltaa yhteisössä tai säätioössä.

MITÄ LÄHIPIIRISÄÄNTELYSTÄ SEURAA TOIMINNASSA

- Kaikkien toimien tulee olla säätiön edun mukaisia ja tavanomaisin toimin tehtyjä
 - Poikkeavien taloudellisten etujen antamiskielto koskee koko laajaa lähipiiriä
 - Koska et pysty tosiasiassa tietämään, kuka kuuluu säätiön lähipiiriin, päätöksentekoa ohjaa säätiön edunmukaisuus ja tavanomaisuus
 - Tavanomaisista toimista poikkeavat toimet tulee perustella
 - Lähipiiritoimet tulee aina perustella huolellisesti

MITÄ LÄHIPIIRISÄÄNTELYSTÄ SEURAA TOIMINNASSA

- Päätöksistä tulee tarkastella, onko osapuolena lähipiiriin kuuluva
 - Jokaisen hallituksessa käsiteltävän päätöksen osalta, jossa toinen osapuoli, automaattinen tarkastelu, onko hallituksen tiedossa lähipiirisuhdetta
 - Johtajan tekemissä vähäistä suuremmissa sopimuksissa lähipiiritiedon tarkistaminen hallintoneuvostolta/hallitukselta ennen sopimuksen solmimista
 - Lähipiirisuhteen tarkistaminen lähipiirirekisteristä tai toimittajaluettelosta, jos säätiössä on tällainen käytössä
 - Poikkeuksellisissa sopimuksissa tarkistaminen sopimusosapuolelta
 - Massatoimissa lähipiiritiedon tarkistaminen hallintoneuvostolta/hallitukselta/johtajalta viimeistään ennen toimintakertomuksen valmistumista

JOS TOIMI ON LÄHIPIIRITOIMI

- Jos toimi on lähipiirtoimi, sen oikeutus tulee perustella huolellisesti
 - Liittyykö toimi tarkoituksen toteuttamiseen, varainhoitoon tai tavanomaisen hallinnon järjestämiseen ja jos liittyy, miten
 - Onko toimi tarpeellinen ja jos on, miksi
 - Onko toimi tavanomaisin ehdoin tehty ja jos on, miten tämä käy ilmi
 - Onko toimi markkinaehtoisesti hinnoiteltu ja tämän osoittaminen dokumentoidusti

MITÄ LÄHIPIIRISÄÄNTELYSTÄ SEURAA TOIMINNASSA

- Suppean lähipiirin kanssa tehdyt taloudelliset toimet raportoidaan toimintakertomuksessa
 - Avustukset, muut osittain tai kokonaan vastikkeettomat edut ja muut taloudelliset toimet
 - Lähipiirisuhteen luonne
 - Kuvaus tehdystä toimesta tai taloudellisesta edusta
 - Toimen tai taloudellisen edun raha-arvo
 - Voidaan laskea yhteen ryhmittäin, kunhan erotellaan kokonaan tai osittain vastikkeettomat edut ja muut taloudelliset toimet
 - Rahalainoista, vastuista ja vastuusitoumuksista lisäksi
 - näiden pääasialliset ehdot
 - miten lainat, vastuut ja vastuusitoumukset liittyvät säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, toimintamuotoihin ja varainhoitoon

MENETTELYTAVAT

- Menettelytavat riippuvat säätiön koosta ja toiminnan luonteesta
 - Kaikissa säätiöissä tulisi olla kirjalliset ohjeistukset lähipiirisäätelyyn liittyen
 - Säätiön johtoa on hyvä muistuttaa säännöllisin väliajoin lähipiirivelvoitteista
 - Joissakin tapauksissa voi olla tarpeen lähettää säännöllisin väliajoin lyhyt yhteenveto perustajan johdolle säätiölakia koskevista lähipiirivelvoitteista
 - Joillekin lähipiirirekisterin ylläpito voi tuottaa lähipiiritoimien seurantaan helpotusta
 - Joillein toimittajarekisterin ylläpito voi tuottaa lähipiiritoimien seurantaan helpotusta
 - Jos säätiöllä on vakiosopimusehdot, ehtoihin maininta lähipiirisäätelyn rajoitteista

MINKÄLAISIA TOIMIA LÄHIPIIRISÄÄNTELY KOSKEE

- Kaikkia taloudellisia toimia
- Vastikkeellisia
- Vastikkeettomia
- Varallisuuden tai etujen liikkumista lähipiiriltä säätiölle
- Varallisuuden tai etujen liikkumista säätiöltä lähipiirille
- Varallisuuden tai etujen liikkumista säätiön tytäryhtiöstä lähipiiriin kuuluvalla
- Varallisuuden tai etujen liikkumista lähipiiriläiseltä säätiön tytäryhtiöön

YHTEYSTIEDOT

Oili Kela
Asianajaja, varatuomari

P +358 40 350 7620
oili.kela@oilikela.fi

Asianajotoimisto Oili Kela Oy
Yrjönkatu 34 A 12
PL 168, 00101 Helsinki

Säätiöiden hallinnon, toimintakertomuksen ja tilinpäätöksen erityiskysymykset

Camilla Viherlaakso ja Anu Björklund

30.9.2025

Poimintoja PRH:n säätövalvontaratkaisuksista

Vuosiselvitysvalvonnan havainnot

- Hallitus ei ole huolehtinut hallinnon ja toiminnan asianmukaisesta järjestämisestä ja esteellisyysääntöjä ei ole noudatettu
 - Hallitus ei ole perustellut tai dokumentoinut tekemiään päätöksiä
 - Esteellisyysäännöksiä ei ole noudatettu
 - Johdon vastuut ja roolit epäselviä, puutteita esim. toimielinten valinnassa, hallinnon järjestämisessä, lakisääteisten tehtävien hoitamisessa sekä kirjanpidon ja varainhoidon valvonnassa.
 - Sisäinen valvonta ja talouden seuranta on vähäistä, esim. investointi- ja avustuspäätöksiä tehty ilman asianmukaista kontrollia
 - Vuosiselvityksessä on puutteita, esim. toimintakertomusta ei ole allekirjoitettu tai tase-erittelyt puuttuvat
 - Vuosiselvitystä ei ole toimitettu määräaikojen puitteissa
 - Rekisteröintitietoja ei päivitetä ajallaan

Vuosiselvitysvalvonnan havainnot

- Säätiön tarkoituksen toteuttaminen ja toiminnan riittävyys
 - Useissa valvontapäätöksissä on todettu, ettei tarkoitusta ole toteutettu sääntöjen mukaisesti tai toiminta on ollut varallisuuteen nähden liian vähäistä.
- Lähipiiriä ei ole tunnistettu (sisäinen lähipiiriohje puuttuu) ja lähipiiritoimia ei ole ilmoitettu toimintakertomuksessa
- Varainhoitosuunnitelma puuttuu; Säätiön tulee mahdollisuuksien mukaan sijoittaa varojaan, eikä esimerkiksi tyytyä rahavarojen pitämiseen pelkästään pankkitilillä. PRH suosittelee, että säätiö säännöllisesti laatii ja hyväksyy varainhoitosuunnitelman. Vähintään säätiön tulisi määritellä varainhoidon periaatteet. PRH kiinnitti myös huomiota säätiön varallisuuteen nähden liian vähäiseen toimintaan.
- Konsernitilinpäätöstä ei ole laadittu
 - Jokaisen konsernin emosäätiön on laadittava konsernitilinpäätös. Säätiövalvonta on puuttunut laiminlyönteihin.

Säätiöiden toimintakertomus

Toimintakertomuksen sisältövaatimus – pakolliset

- Kaikille säätiöille pakolliset tiedot (Säätiölaki 5:2§)
 - Selvitys siitä, miten säätiön tarkoitusta on toteutettu tilikauden aikana
 - Selvitys säätiön varainhoidon periaatteista (esim. Sijoitus- ja riskienhallintaperiaatteet)
 - Selvitys lähipiiriin kuuluville suoritetuista etuuksista: kuvattava lähipiirisuhteen luonne, kuvaus toimesta tai taloudellisesta edusta sekä toimen tai taloudellisen edun raha-arvo. Ilmoitetaan myös tieto, mikäli lähipiirille ei ole maksettu etuuksia.
 - Tiedot jaetuista avustuksista, apurahoista ja muista tuista
 - Annettava selostus, jos säätiö on hankkinut määräysvallan toisesta kirjanpitovelvollisesta tai se on ollut sulautumiseen osallisena tilikaudella
- Kaikille säätiöille pakolliset tiedot (Säätiölaki 5:3§)
 - Ilmoitettava rahalainat, vastuut ja vastuusitoumukset lähipiiriin kuuluville ja näiden puolesta sekä niiden pääasialliset ehdot, jos rahalainojen, vastuiden tai vastuusitoumusten yhteismäärä ylittää 20 000 euroa tai 5% säätiön taseen omasta pääomasta. Lisäksi ilmoitettava, miten lainat, vastuut ja vastuusitoumukset liittyvät säätiön tarkoituksen toteuttamiseen, toimintamuotoihin ja varainhoitoon.

Toimintakertomuksen sisältövaatimus - pakolliset

- Kirjanpitolain mukaan kaikille säätiöille pakolliset toimintakertomustiedot:
 - tiedot olennaisista tapahtumista tilikauden päättymisen jälkeen
 - arvio todennäköisestä tulevasta kehityksestä
 - selvitys tutkimus- ja kehitystoiminnan laajuudesta.

Toimintakertomuksen sisältövaatimus - vapaaehtoiset

- Taloudelliset tunnusluvut; esim. kokonaistuotot ja kulut, varsinaisen toiminnan kulujäämä euroina ja prosentteina kokonaistuotoista ja omavaraisuusaste.

	2024	2023	2022
Kokonaistuotot	258	230	188
Kokonaiskulut	280	222	181
Kulujäämä	-22	8	7
Kulujäämä-%	-8,5	3,4	9,6
Omavaraisuusaste	9,2	29,2	22,5
Järjestettyjen kurssien lukumäärä	21	19	16
Kursseille osallistuneet	445	480	420
Luennoitsijoiden lukumäärä	58	42	37

- Muut kuin taloudelliset tunnusluvut henkilöstöstä ja ympäristövaikutuksista

	2024	2023	2022
Keskimääräinen lukumäärä tilikaudella*)	52	51	47
Tilikauden palkat ja palkkiot (milj. euroa)	2,6	2,5	2,2

Toimintakertomuksen sisältövaatimus

- Kirjanpitolautakunnan omaehtoinen lausunto 1945/2015 lähipiiritoimien esittämisestä säätiön toimintakertomuksessa (sekä tytäryrityksen tilinpäätöksen yhdistelemättä jättämisestä)

	Palkat, palkkiot ja eläkesitoumukset	Sopimukset	Myönnetty tuki	Annetut lainat ja vastuusitoumukset
Säätiön perustaja ja säätiössä määräysvaltaa käyttävä sekä näiden tytäryhteisö ja -säätiö	€	€	€	€
Säätiön ja edellisessä kohdassa tarkoitetun yhteisön ja säätiön hallituksen ja hallintoneuvoston jäsen, toimitusjohtaja ja tilintarkastaja	€	€	€	€
Säätiön asiamies ja muu henkilö, joka osallistuu säätiön johtamiseen	€	€	€	€
Edellisissä kohdissa tarkoitetun ihmisen perheenjäsen	€	€	€	€
Edellisissä kohdissa tarkoitetun ihmisen tai yhdessä toimivien ihmisten määräysvallassa oleva yhteisö tai säätiö	€	€	€	€

**Going beyond business as usual, so
you can too.**

© 2025 Grant Thornton Oy. All rights reserved.

'Grant Thornton' refers to the brand under which the Grant Thornton member firms provide assurance, tax and advisory services to their clients and/or refers to one or more member firms, as the context requires. Grant Thornton International Ltd (GTIL) and the member firms are not a worldwide partnership. GTIL and each member firm is a separate legal entity. Services are delivered by the member firms. GTIL does not provide services to clients. GTIL and its member firms are not agents of, and do not obligate, one another and are not liable for one another's acts or omissions.